

Valsts augu
aizsardzības dienests

“Informācija stādu audzētājiem, kas izplata stādus tālākai tirdzniecībai vai apzaļumošanai”

**Valsts augu aizsardzības dienests
Augu karantīnas departaments**

10.10.2019

Valsts augu
aizsardzības dienests

Jaunie ES tiesību akti

Augu veselības regula:

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) [2016/2031](#) (2016. gada 26. oktobris) **par aizsardzības pasākumiem pret augiem kaitīgajiem organismiem**, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 228/2013, (ES) Nr. 652/2014 un (ES) Nr. 1143/2014 un atceļ Padomes Direktīvas 69/464/EEK, 74/647/EEK, 93/85/EEK, 98/57/EK, 2000/29/EK, 2006/91/EK un 2007/33/EK

Oficiālo kontroļu regula:

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) [2017/625](#) (2017. gada 15. marts), **par oficiālajām kontrolēm un citām oficiālajām darbībām, kuras veic, lai nodrošinātu, ka tiek piemēroti pārtikas un barības aprites tiesību akti, noteikumi par dzīvnieku veselību un labturību, augu veselību un augu aizsardzības līdzekļiem**, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 999/2001, (EK) Nr. 396/2005, (EK) Nr. 1069/2009, (EK) Nr. 1107/2009, (ES) Nr. 1151/2012, (ES) Nr. 652/2014, (ES) 2016/429 un (ES) 2016/2031, Padomes Regulas (EK) Nr. 1/2005 un (EK) Nr. 1099/2009 un Padomes Direktīvas 98/58/EK, 1999/74/EK, 2007/43/EK, 2008/119/EK un 2008/120/EK un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 854/2004 un (EK) Nr. 882/2004, Padomes Direktīvas 89/608/EEK, 89/662/EEK, 90/425/EEK, 91/496/EEK, 96/23/EK, 96/93/EK un 97/78/EK un Padomes Lēmumu 92/438/EEK

Tiek piemērotas no 2019.gada 14.decembra un ir tieši piemērojamas!!!

Valsts augu
aizsardzības dienests

Oficiālo kontroļu regula

Aptver vairākas jomas – pārtikas drošību, dzīvnieku veselību un dzīvnieku pārtiku, augu aizsardzības līdzekļus, kā arī **augu veselību**

Augi (augu veselība) – ietverti vārdā «preces»

Nosaka pamatprasības oficiālo kontroļu veikšanai (kompetentā (atbildīgā) iestāde pārbauda atbilstību normatīvo aktu prasībām) (piem., pārbaudes augu pasu izsniegšanai)

Šīs pamatprasības ir attiecinātas arī uz to, ko aptver termins «citas oficiālās darbības» (piemēram, apsekojumi)

Valsts augu
aizsardzības dienests

Oficiālo kontroļu regula

Nosaka:

- **Pamatprasības oficiālajām kontrolēm** (veikšana, metodes, dokumentēšana, pārredzamība u.c.)
- Importa kravu kontroli (prasības robežkontroles punktiem un robežkontroles punktu atzīšana, kontroļu veidi, kontroļu veikšana)
- Prasības oficiālajām laboratorijām, ka arī prasības Nacionālajām un Savienības references laboratorijām, šo laboratoriju nozīmēšana
- Personāla apmācību
- Daudzgaļu kontroles plāna izveidi un prasības šim plānam, kā arī atskaitīšanos par plāna izpildi
- Elektroniskās sistēmas IMSOC (informācijas pārvaldības sistēma) izveidi un izmantošanu (ietverot TRACES, EUROPHYT u.c.)
- **Maksas aprēķināšanu un piemērošanu par oficiālo kontroli**
- u.c.

Valsts augu
aizsardzības dienests

Augu veselības regula

Svarīgākie elementi:

- Termins un definīcijas (piem., augi, augu produkti, profesionālais operators u.c., kaitīgo organismu klasifikācija)
- profesionālo operatoru un sabiedrības pienākumi attiecībā uz augu veselību (ziņošana par iespējamo karantīnas organismu klātbūtni)
- Imports
- **Augu pasu sistēma**
- **Profesionālo operatoru reģistrs**
- **Pasākumi karantīnas organismu konstatēšanas gadījumā**
- Apsekojumi
- Fitosanitārie un pirmseksporta sertifikāti
- Koksnes iepakojamais materiāls

Valsts augu
aizsardzības dienests

Augu veselības regula Kaitīgo organismu klasifikācija

Karantīnas un kaitīgo organismu klasifikācija:

Savienības karantīnas organisms – attiecas uz visu ES teritoriju (konstatējot šo KO, jāpiemēro izskaušanas pasākumi, atsevišķos gadījumos (ar ES KOM apstiprinājumu) – izplatības ierobežošanas pasākumi)

✓ **prioritārais** karantīnas organisms – ar īpašu ekonomisko ietekmi, spēju ieviesties ES teritorijā (jāsagatavo rīcības plāns, katru gadu jāveic apsekojumi)

Aizsargājamās zonas (AZ) kaitīgais organisms – karantīnas statuss tikai konkrētai teritorijai - ES DV vai valsts daļai (kā AZ organisms nevar būt Savienības KO)

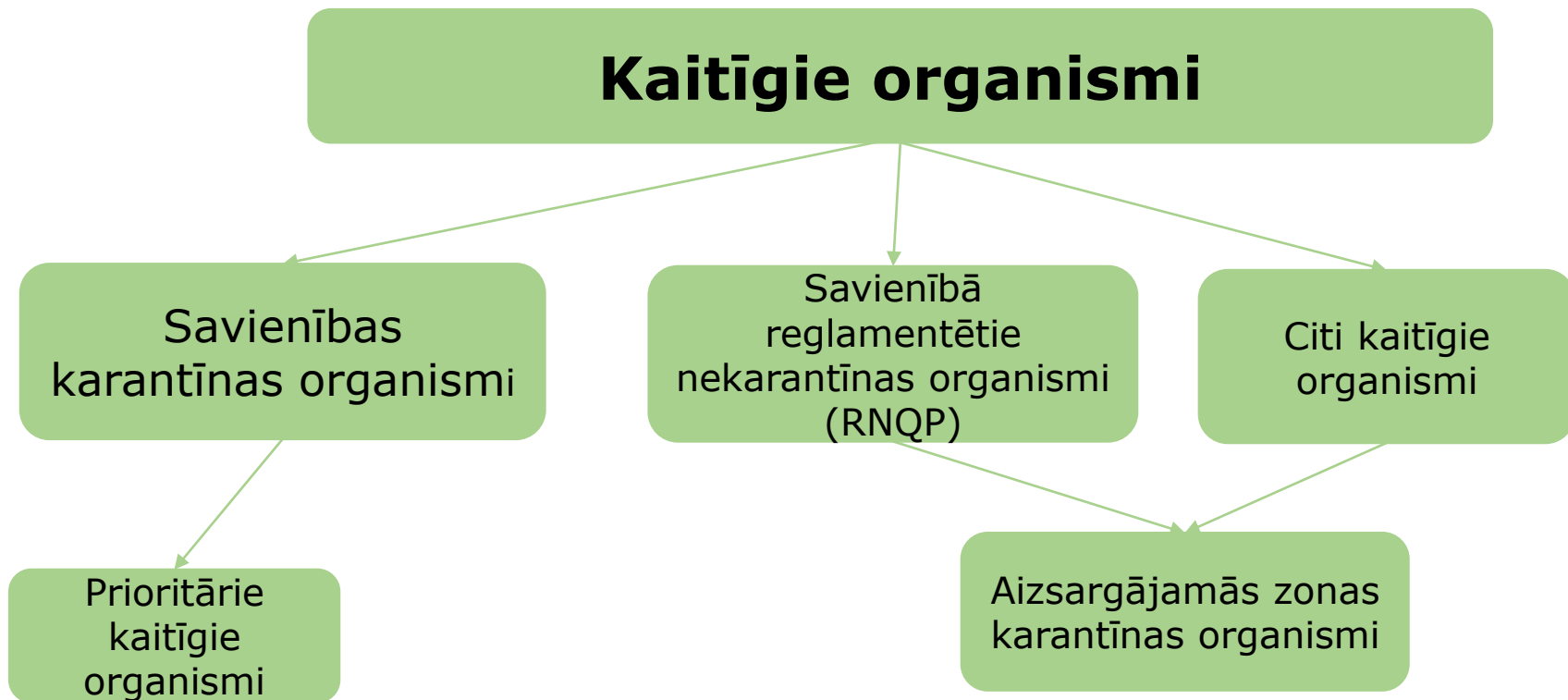
Regulētie (reglamentētie) nekarantīnas organismi (**RNQP**) – kvalitāti ietekmējošie kaitīgie organismi stādīšanai paredzētiem augiem un sēklām

Valsts augu
aizsardzības dienests

Augu veselības regula

Kaitīgo organismu klasifikācija

Valsts augu
aizsardzības dienests

Augu veselības regula

Sekundārie tiesību akti – ieviešanas regulas

Augu veselības regula nosaka pamatprincipus un pamatelementus augu veselības sistēmai

Lai regula varētu pilnvērtīgi strādāt, jā sagatavo un jāpieņem virkne sekundāro – ieviešanas regulu

Tiesību akti ir **Regulas** formā, kas ir **tieši piemērojams** normatīvais akts

- tas **nav jāievieš** nacionālajā likumdošanā

Tiek **pārskatīti** un **veikti grozījumi Augu aizsardzības likumā** un **Augu karantīnas noteikumos**

Valsts augu
aizsardzības dienests

Augu veselības regula

Sekundārie tiesību akti – ieviešanas regulas

Pašlaik ir pieņemtas regulas par:

- ✓ Augu pasu formu - (ES) [2017/2313](#)
- ✓ **Augsta riska augiem un augu produktiem** ((ES) [2018/2019](#));
- ✓ Procedūru, kā tiks veikta izvērtēšana augsta riska augiem un augu produktiem ((ES) [2018/2018](#))
- ✓ **Par noteikumiem par vienotu praktisko kārtību, kādā veicamas oficiālās kontroles augiem, augu produktiem un citiem objektiem** (ES) [2019/66](#)
- ✓ Augiem un augu produktiem, kuru ievešanai ES no trešajām valstīm nevajadzēs fitosanitāro sertifikātu ((ES) [2018/2019](#))
- ✓ Kritērijiem, kas jāizpilda profesionālajiem operatoriem ((ES) [2019/827](#))
- ✓ Zinātnisko materiālu (ES) [2019/829](#)
- ✓ Prioritārajiem organismiem

Valsts augu
aizsardzības dienests

Augu pase -

oficiāla etiķete, kura nepieciešama, lai augus, augu produktus un citus objektus **pārvietotu Savienības teritorijā** un attiecīgā gadījumā ievestu un pārvietotu **aizsargājamajās zonās**, un kura apliecina, ka:

- stādi ir brīvi no Savienības karantīnas organismiem,
- stādi ir brīvi no **Reglamentētiem nekarantīnas organismiem** vai tādu organismu izplatīšanas līmenis nepārsniedz pieļaujamo līmeni
- stādi atbilst aizsargzonas prasībām, lai tos ievestu un pārvietotu aizsargzonā

Augu pasei ir noteikts saturs un formāts.

Valsts augu
aizsardzības dienests

Augu izplatīšana -

Tirdzniecība, dāvinājums, nodošana bez
atlīdzības, ziedojums un bezmaksas
piegāde

Valsts augu
aizsardzības dienests

Atļauja lietot augu pases -

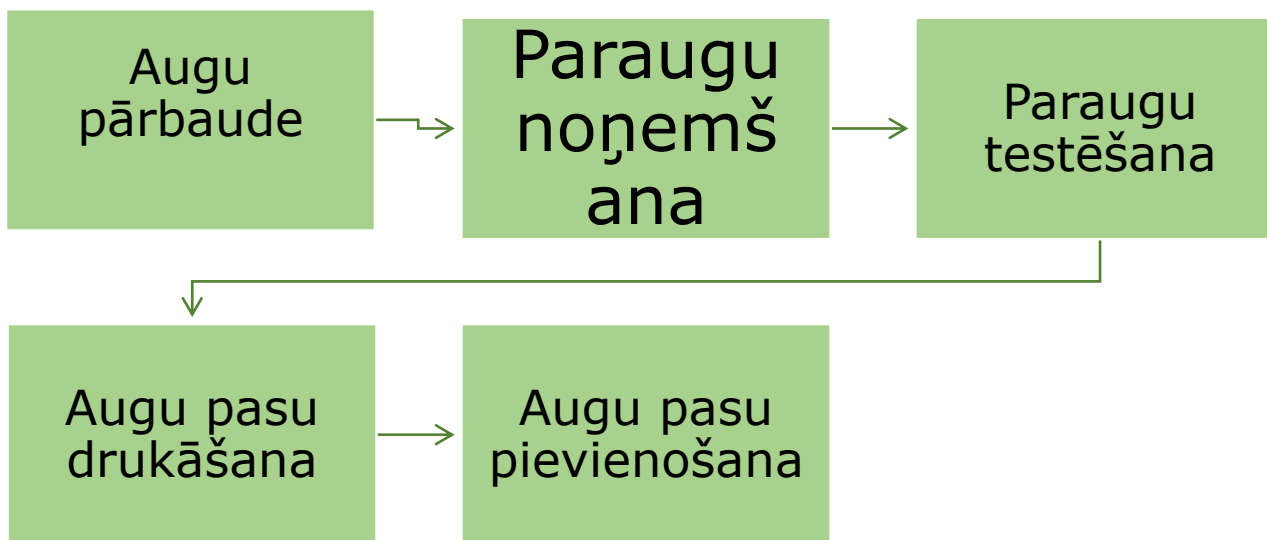
Ir pozitīvais lēmums, kas pieņemts pamatojoties uz dienesta pārbaudes aktu, dod tiesības izdrukātās augu pases pievienot augiem vai tirdzniecības iepakojuma vienībām

Valsts augu
aizsardzības dienests

Augu pases izsniegšana

**Augu pases izsniegšana - ir procedūra,
kas paredz šādus procesus:**

Valsts augu
aizsardzības dienests

Augu pases drukāšana -

Ir fiziskā augu pases izdrukāšana, ievērojot
normatīvajos aktos noteiktās prasības
attiecībā uz augu pasu formu un saturu

	Augu pase- AZ / Plant passport – PZ ERWIAM
A <i>Crataegus submollis</i>	
B LV – LV505555	
C 18-0202	
D LV	

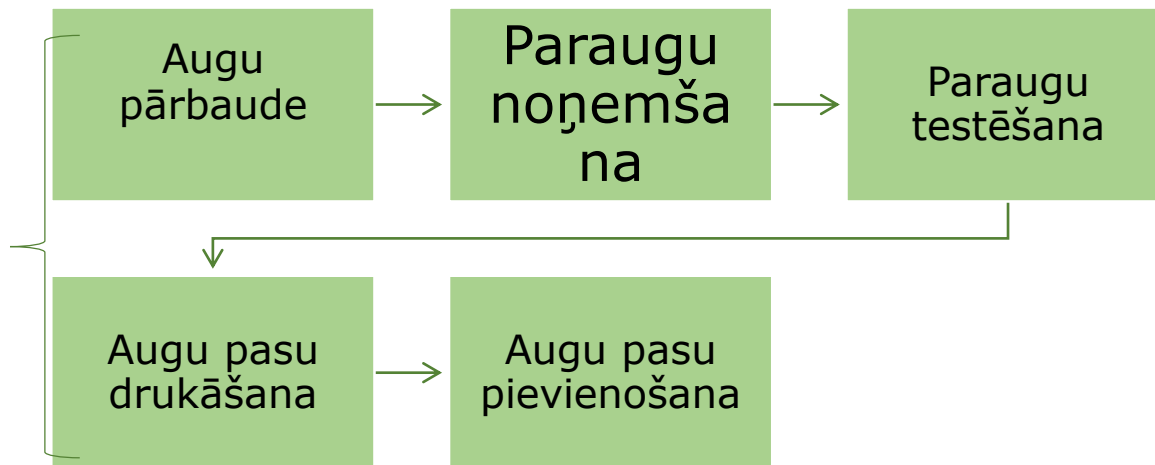

Valsts augu
aizsardzības dienests

Atļauju saņēmušais operators -

Ir reģistrēts profesionālais operators, kas, izpildot normatīvajos aktos noteiktus kritērijus, saņem dienesta atļauju izsniegt augu pases.

Augu pases izsniegšana s process

Pašlaik nav uzņēmumu, kam ir piešķirta atļauja pašiem izsniegt augu pases. Eiropas Komisija strādā pie likumdošanas, lai noteiktu papildus kritērijus atļauju saņēmušiem operatoriem. Ir nepieciešams izstrādāt nacionālos Ministru kabineta noteikumus par profesionālo operatoru atzišanas, apmācības un uzraudzības kārtību.

Valsts augu
aizsardzības dienests

Augu veselības regula

Augu pase

Stingrāka augu pasu sistēma –

Atpazīstamākas augu pase – ES vienota forma ar noteiktu informāciju

Lielāka atbildība audzētājiem/ražotājiem par izaudzēto materiālu

Augu pase nepieciešamas **visiem** stādīšanai paredzētiem augiem (arī noteiktu sugu sēklām)

- pamatprincips – tirdzniecība no ‘biznesa’ – ‘biznesam’ jeb tālākai tirdzniecībai vai audzēšanai komerciālos nolūkos

✓ nevajadzēs, ja pārdos **tieši** gala lietotājam

Augu pase /
Plant passport ¹

A *Suga latīniski*² ‘Šķirne’

B LV³ – LV505555⁴

C 18-2002⁵

D LV⁷

Valsts augu
aizsardzības dienests

Augu pase Stādu izplatīšana

Augu pase jāpievieno visiem stādīšanai paredzētiem augiem, kas tiek pārdoti

- “biznes – biznesam”, jeb tālākai tirdzniecībai vai audzēšanai komerciālos nolūkos,
- Internetveikalos,

!!! Izmantojot pasta vai cita starptautiska pārvadātāja pakalpojumus, augiem ir jābūt ar augu pasēm.

Valsts augu
aizsardzības dienests

Augu pase Stādu izplatīšana

Ja stādi tiek izplatīti tirgū, gadatirgū, stādu parādē u.c. tirdzniecības vietā – no ražotāja stādi piegādāti tieši galalietotājam (bez starpniekiem) – **augu pase nav nepieciešama**

**Augu pase nav
nepieciešama**

Valsts augu
aizsardzības dienests

Augu pase Stādu izplatīšana

**Augu pase nav
nepieciešama**

**Augu pase ir
nepieciešama**

Valsts augu
aizsardzības dienests

Augu pase Stādu izplatīšana

Ar
augu
pasi →

Bez
augu
pases →

Valsts augu
aizsardzības dienests

Audzētājs pievieno augu pasi, ja izplata stādus

**Tālākai
pavairošanai,
paaudzēšanai
(ar mērķi pārdod)**

**Apzaļumošanas
uzņēmumam**

**Komercdārza
ierīkošanai**

**Mežaudzes
ierīkošanai**

**Ziedu ieguvei
(komerciāliem
mērķiem)**

Valsts augu
aizsardzības dienests

**Audzētājs pievieno augu
pasi, ja izplata stādus**

Tirdzniecības tīklam

**Apzaļumošanas
pakalpojumu
sniedzējam**

**Vairumtirdzniecības
bāzei**

Veikalam

Valsts augu
aizsardzības dienests

!!!!Bakteriālās iedegas (*Erwinia amylovora*) saimniekaugu izplatīšanas kārtība paliek nemainīga

Augu pasei jābūt pievienotai **katram stādam, ja** tie tiek **izplatīti pa vienam**.

Augu pasei jābūt pievienotai katrai **iepakojumā vienībai, ja** stādi tiek **izplatīti iepakojumos**.

Ābeles (*Malus* Mill.)

Bumbieres (*Pyrus* L.)

Korintes (*Amelanchier* Med.)

Krūmcidonijas (*Chaenomeles* Lindl.)

Klintenes (*Cotoneaster* Ehrh.)

Vilkābeles (*Crataegus* L.)

Cidonijas (*Cydonia* Mill.)

Eriobotrijas (*Eriobotrya* Lindl.)

Mespili (*Mespilus* L.)

Ugunsērķšķi jeb pirakantas
(*Pyracantha* Roe.)

Pīlādži (*Sorbus* L.)

Valsts augu
aizsardzības dienests

Augu pase

Profesionālam operatoram jābūt reģistrētam Valsts augu aizsardzības dienesta (VAAD) Profesionālo operatoru oficiālajā reģistrā*.

Reģistrējot profesionālo operatoru, tam piešķir **oficiālo reģistrācijas numuru**, kas sastāv no:

- burtiem - LV
- pasta indeksa pirmajiem diviem cipariem
- kārtas numura

!!! Audzētājiem, kas jau ir reģistrēti, nav jāreģistrējas atkārtoti

Piešķirtajam numuram priekšā pievieno - LV

*līdz 2019.gada 14.decembrim tas ir VAAD Fitosanitārajai kontrolei pakļauto augu un augu produktu aprītē iesaistīto personu reģistrs

**VAAD
reģionālā
nodaļa**

Valsts augu
aizsardzības dienests

Augu pase

VAAD veic obligātās (nepieciešamās) pārbaudes un paraugu noņemšanu / testēšanu un, ja augi atbilst normatīvajos aktos noteiktajām prasībām, pieņem lēmumu par augu pasu lietošanu

!!! Stādaudzētavās sugām, kurām tika veiktas pārbaudes iepriekšējos gados, pārbaucēju laiki un biežums nemainās

Valsts augu
aizsardzības dienests

Augu pases Pārbaudes

Augu, kas iepriekš nebija pakļauti fitosanitārajai kontrolei, pārbaudes laiki un biežums būs atkarīgs no:

- Sugas - fitosanitārā riska
- ražošanas intensitātes
- piegādātāju skaita, iegādāto stādu pievienoto augu pasu atbilstības fitosanitārajām prasībām

rdzības

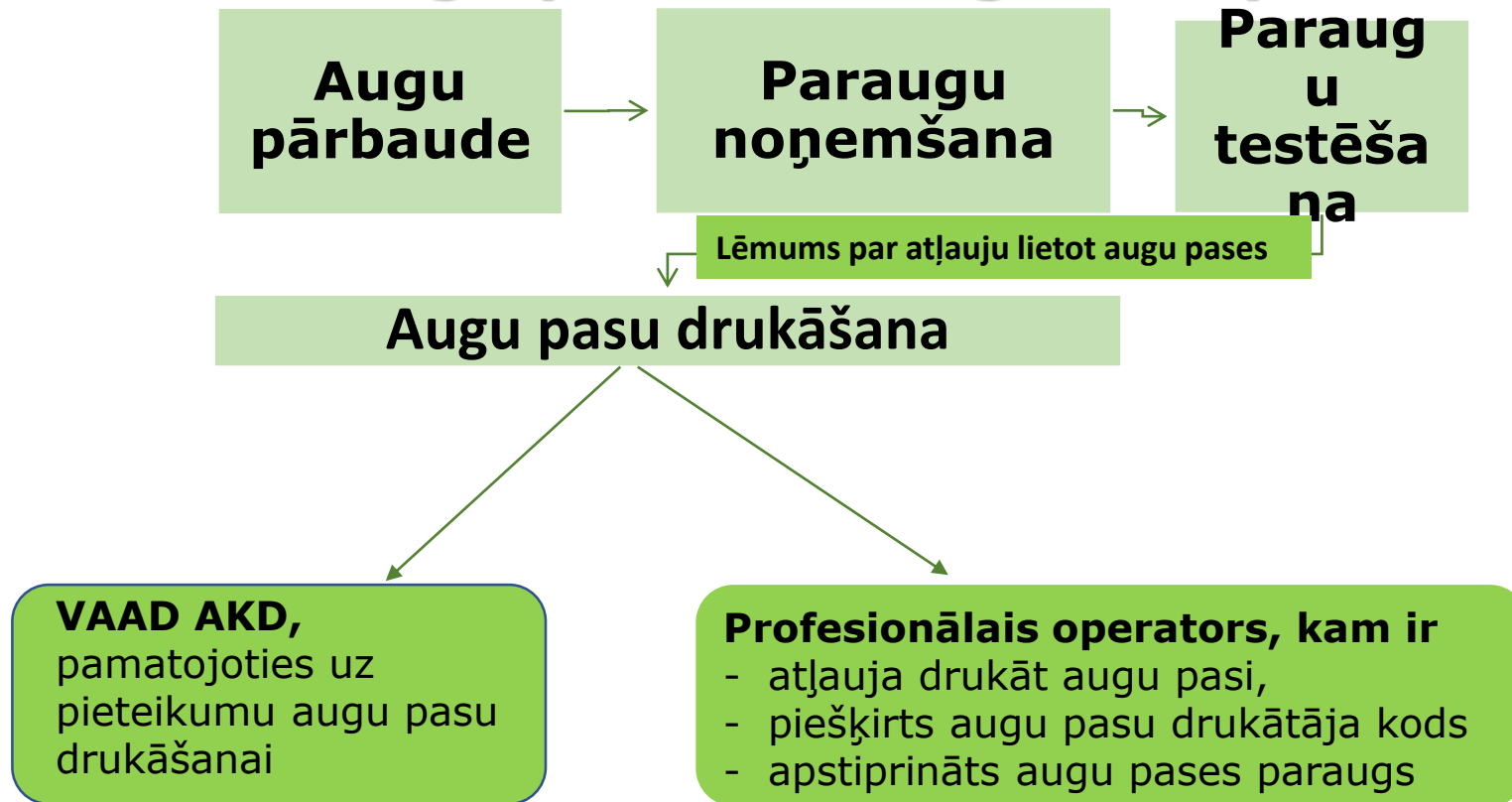
Maksa par pārbaudēm tiks piemērota ar 2012.gada 10.jūlija Ministru kabineta noteikumiem Nr.493 «Valsts dienesta maksas pakalpojumu

Valsts augu
aizsardzības dienests

Augu pases

Augu pases izsniegšanas procedūra

Valsts augu
aizsardzības dienests

Informācija stādaudzētājiem, kam šobrīd ir piešķirta atļauja sagatavot augu pases, un piešķirts augu pasu sagatavotāja kods

Lai no 2019.gada 14.decembra varētu turpināt drukāt jauna formāta augu pases, **līdz 2020.gada 1.martam** nepieciešams iesniegt dienesta reģionālās nodaļas vadītājam iesniegumu* ar jaunā formāta augu pases paraugu (iem**)

Reģionālās nodaļas vadītājs 10 darba dienu laikā pieņem lēmumu par augu pases (u) parauga (u) apstiprināšanu

*Iesnieguma formu var saņemt pie inspektora

** ja izplata bakteriālās iedegas saimniekaugus, tiem nepieciešams atsevišķs augu pases paraugs ar aizsargzonas kodu

Valsts augu
aizsardzības dienests

Iesniegums par atļaujas piešķiršanu drukāt augu pases un augu pases (u) paraugu (us)

VAAD reģionālā nodaļa valstijam

.....
Uzņēmuma nosaukums vai vārds un uzvārds

.....
Izdošais adrese

.....
Esošajai kontrolei pakļauto augu un augu produktu aprīst ieraksts |
personu reģistrā* Nr.VAAD.....

.....
Augu paraugu sagatavošana Nr.*

IESNIEGUMS.

Lūdzu aprakstīt pievienoto (s) augu paraugu (s) ____gab.:

Augu para.	
Augu para. balstotais iedzīvotāju saimniecībā (AZ-ZP noteikumi)	
Augu para. apraksts ar citu informāciju (piem. piegādātāja dokumenti, mēģa reprodukcijas materiāla ieraksts dokumentā)	

(atbilstoši nepieciešamībai)

.....
Paceltn. datums

No 2019. gada 14. decembra ar jauno augu karošu nosaukumiem būs mainīta atbilstošā došmācība.

* "Esošajai kontrolei pakļauto augu un augu produktu aprīst ieraksts"

personu reģistrā" nosaukts par "Profesionālo operatoru oficiālo reģistru";

** VAAD piešķirtais "augu paraugu sagatavošana kods" nosaukts par "augu paraugu drukāšanas kodu".

Valsts augu
aizsardzības dienests

Informācija stādaudzētājiem, kas vēlas paši drukāt augu pases

- Profesionālajam operatoram jābūt reģistrētam vismaz vienu gadu
- Gada laikā nav konstatēti augu karantīnas noteikumu pārkāpumi (to apliecina VAAD inspektoru pārbaudes akti)
- Audzētājs iesniedz reģionālās nodaļas vadītājam iesniegumu par atļaujas piešķiršanu drukāt augu pases un augu pases (u) paraugu (us)
- Reģionālās nodaļas vadītājs 10 dienu laikā izskata iesniegumu un pieņem lēmumu par atļaujas piešķiršanu reģistrētai personai drukāt augu pasi, piešķir augu pasu drukātāja kodu un apstiprina augu pasi (es) paraugu (s)

Valsts augu
aizsardzības dienests

**Sākot ar 2019.gada
14.decembri,
pamatojoties uz jauno Augu
veselības regulu,
būs jāsagatavo jaunā formāta
augu pase**

Valsts augu
aizsardzības dienests

Augu pase Formāts

Augu pase/ Plant passport

A Sugas nosaukums 'Šķirne'

B LV –LV 123456

C 19-1234

D LV

!!! « Jaunajā» augu pasē netiek norādīts:

- izsniegšanas datums,
- augu daudzums

Augšējā kreisajā stūrī jābūt Eiropas Savienības karogam – kas var būt krāsainā vai melnbaltā drukā, ar baltām zvaigznēm uz melna fona vai otrādi.

Augšējā labajā stūrī jābūt vārdiem "Augu pase", kam jābūt norādītiem latviešu un angļu valodā, un tie ir atdalīti ar slīpsvītru

Pamatinformācijai, kas norādīta ar burtiem A, B, C, D:

A – augu botāniskais nosaukums, šķirne (nav obligāti)

B – izdevējvalsts divu burtu kods (LV)³ un audzētāja / tirgotāja reģistrācijas Nr. VAAD fitosanitārajā reģistrā, kas atdalīti ar defisi

C – izsekojamības kods (partijas Nr.)

D – augu izcelsmes valsts ISO divu burtu kods

Valsts augu
aizsardzības dienests

Augu pase

	Augu pase/ Plant passport
A <i>Saintpaulia ionantha</i> B LV –LV 123456 C 19-1234 D LV 	

Svītru kods vai hologramma tiek norādīta pēc
nepieciešamības

Valsts augu
aizsardzības dienests

Augu pase *Erwinia amylovora* saimniekaugiem, izmantošanas varianti

	Augu pase- AZ / Plant passport – PZ ERWIAM*
A <i>Crataegus submollis</i>	
B LV – LV505555	
C 18-0202	
D LV	
	

* bakteriālās iedegas EPPO kods

**bakteriālās iedegas ierosinātāja
nosaukums

A – augu botāniskais nosaukums,
šķirnes nosaukums

B –izdevējvalsts divu burtu kods
(LV) un audzētāja / tirgotāja
reģistrācijas Nr. VAAD fitosanitārajā
reģistrā, kas atdalīti ar defisi;

C – izsekojamības kods - partijas
Nr.;

D – augu izcelsmes valsts ISO divu
burtu kods

	Augu pase- AZ / Plant passport – PZ <i>Erwinia</i> <i>amylovora</i> **
A <i>Cydonia oblonga</i> ‘Darius’	
B LV – LV5056667	
C 19-0241	
D LV	
	

Valsts augu
aizsardzības dienests

Augu pase

**Augu pase informācijai jābūt
skaidri nodalītai (piem.
rāmītī) no citas informācijas**

Valsts augu
aizsardzības dienests

Augu pase

Augu pasi jāpievieno vienai tirdzniecības vienībai:

- Augam
- Augu saikšķim
- Podam
- Kasetei vai kastei, paliktnim
- **Plēvē ietīti ratiņi (trolley)**, uz kuriem vairākas kastes
- u.c.

Valsts augu
aizsardzības dienests

Augu pasu derīguma termiņš

Valsts augu
aizsardzības dienests

Augu pasu derīguma termiņš Pašreizējā situācija, saskaņā ar Augu karantīnas noteikumiem

Augiem ar **Latvijā izgatavotajām augu pasēm**, tā ir derīga divus gadus no augu pasē partijas numurā norādītā veģetācijas perioda gada 1.novembra

No citas ES valsts **ievestiem augiem** augu pase derīga divus gadus no augu pasē vai pavaddokumentā norādītā ievešanas laika.

Tirdzniecības vietā jābūt dokumentācijai par tirdzniecības vietā esošo augu ievešanu

Valsts augu
aizsardzības dienests

Augu pasu derīguma termiņš

Tātad, Latvijā izgatavotas "iepriekšējā/vecā parauga"
augu pase var būt aprītē līdz 2021.gada 1.novembrim

No citas valsts ievestiem augiem augu pase ir derīga
divus gadus no ieviešanas brīža (laika, datuma u.c.)

!!! Sākot ar 2019. 14.decembri, arī ievestiem stādiem
augu pasei jābūt izdotai pēc jauna parauga

Valsts augu
aizsardzības dienests

Jautājumi?

Valsts augu
aizsardzības dienests

VAAD pārbaudes tirdzniecības vietās

2019.gadā līdz 1.oktobrim tika veiktas 236 pārbaudes tirdzniecības vietās

Konstatēts 1pārkāpums:

- 8 gb. ābeļu, 8 gb. plūmju, 7 gb. ķiršu, 12 gb. persiku un aprikožu stādi podos (kopā 35 gb.) bez pievienotām augu pasēm
- Ierosināta administratīvo pārkāpumu lieta

Valsts augu
aizsardzības dienests

VAAD noņemti paraugi tirdzniecības vietās

Uz 2019. gada 1.oktobrī noņemti kopā 117 paraugi:

32 uz *Erwinia amylovora*

53 uz *Xylella fastidiosa*

30 uz *Phytophthora ramorum*

2 uz *Mycosphaerella pini* un *M. dearnesii*

**3 dārzkopības centros rododendriem ir konstatēts
sevišķi bīstams organisms *Phytophthora ramorum***